

Het weekblad Trends heeft landbouweconoom Erik Mathijs en Boerenbond-voorzitter Piet Vanthemsche aan de tand gevoeld over de Europese landbouwsubsidies. Of die de sector beletten om te groeien? "Onze jongeren spreken over de pensioenboeren die grond en productierechten vasthouden", antwoordt Vanthemsche. "Er zit waarheid in hun bewering". Net zoals Vanthemsche is Mathijs van oordeel dat de landbouw niet zonder subsidies kan, maar over de besteding van het geld verschillen ze van mening.

De Europese boeren krijgen tot 2013 van de Europese belastingbetaler 418,1 miljard euro subsidies. Toch daalt het gemiddelde inkomen van de Vlaamse landbouwers sinds de jaren zestig continu. Volgens Boerenbond ligt het intussen 38 procent onder het gemiddelde van de loontrekkende. Leiden de subsidies dan tot structurele armoede? "Zonder die subsidies zou het nog erger zijn", meent Vanthemsche. Mathijs is dan weer van oordeel dat de huidige subsidiestroom het ondernemerschap en de creativiteit doodt.

"De kostprijs per eenheid product gaat altijd maar omlaag, waardoor bedrijven moeten groeien om rendabel te blijven", zegt de landbouweconoom van de K.U.Leuven. "Om te groeien, moet een aantal bedrijven ermee stoppen. Daar stopt het voor een groot stuk. Heel wat beperkingen zijn door het beleid zelf gecreëerd". Vanthemsche erkent het probleem van de pensioenboeren, maar weigert om die bedrijven te stigmatiseren. "Het zijn soms overlevingsboeren, mensen met een klein pensioen. Maar het klopt dus dat sommige boeren koeien houden omdat ze er premies voor krijgen. We zoeken daar oplossingen voor".

Mathijs steunt de denkpijler van de Europese Commissie om een smak geld te verhuizen van de eerste naar de tweede pijler van het Europees landbouwbeleid. "Omdat het plattelandsbeleid niet de symptomen in de markt aanpakt, maar de problemen". Vanthemsche repliceert dat het risicobeheer in de markt moet verlopen via de eerste pijler, die van de directe inkomenssteun. "Ik hoor heel weinig vernieuwing in de discussies over de toekomstige modellen voor risicobeheersing".

Mathijs volgt die redenering niet. "In de eerste pijler zit veel geld. Moet een risicobeheersysteem zoveel kosten? Ik denk het niet. Het worden gemengde systemen, waarbij bedrijven mee gaan financieren. Dat zal goedkoper zijn dan het huidige systeem. Vandaag geeft men de boeren gewoon een cheque, and that's it". "Het zou kunnen", zegt Vanthemsche. "Maar wij willen eerst de analyse maken om dan te kijken hoe groot het budget moet zijn. Niet omgekeerd. In de Verenigde Staten bestaan er anticyclische betalingen. Bij zeer slechte conjunctuur is er overheidstussenkomst".

Eén zaak lijkt vast te staan: de landbouw zou er zonder subsidies helemaal anders uitzien in onze contreien. "Multinationale ondernemingen zouden de landbouw organiseren. Dat zie je in Brazilië. Heel grootschalig en winstgedreven. Niet gericht op de lokale voedselbehoefte. Het landschap zou er heel anders uitzien. Zonder gemeenschappelijk landbouwbeleid zouden er in Vlaanderen stallen staan van 5.000 melkkoeien. Een heel deel van onze boeren zou verdwenen zijn", meent Vanthemsche.

Of dat geen goedkoper voedsel zou opleveren voor de consument? "Misschien wel", denkt Mathijs. "Maar er zijn een hele boel andere dingen. Ons landschap gaat naar de vaantjes. De diversiteit aan voedingsproducten zou ook veel lager zijn. Het Europese landbouwbeleid staat voor diversiteit. Zonder subsidies zou die er niet zijn". (KS)